

طراحی الگوی انتخاباتی در بهبود عملکرد مدیریت دولت محلی

حسن کامران^۱

تاریخ وصول: ۱۳۹۸/۱۱/۲۱، تاریخ تأیید: ۱۳۹۹/۱۲/۲۰

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی اثر گاز متان در نوسانات بارش فصلی ایران می باشد. با توجه به هدف تحقیق، روش تحلیل آماری مورد استفاده قرار گرفت. جهت تحلیل ها، داده های مجموع بارش ۳۴ ایستگاه منتخب از سال ۱۹۸۴ تا ۲۰۱۲ از سازمان هواشناسی کشور اخذ گردید. همچنین آمار و اطلاعات گاز متان (بر حسب بیلیون در قسمت) به عنوان یکی از مهمترین عوامل گرمایش جهانی، از سایت سازمان NOAA دریافت شد. ابتدا ارتباط این عناصر با روش ضریب پیرسون مشخص شده و سپس میزان تغییرات بارش نسبت به بلند مدت مورد محاسبه قرار گرفت. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که، بارش های بهاره در بخش های شمالی و شمال غربی کشور با رشدی ۱۳ میلیمتری؛ و بارش ایستگاه های نیمه جنوبی کشور با کاهش ۴۶ درصدی نسبت به بلند مدت روبرو بوده اند. با توجه به افزایش مقدار گازهای گلخانه ای، نتایج تحلیل داده ها در فصل تابستان حاکی از کاهش ۳۰ میلیمتری بارش ایستگاه های جنوبی ایران نسبت به بلند مدت می باشد؛ ولی بالعکس بارش در ایستگاه های غربی و شمالی، رشدی ۱۴ میلیمتری داشته اند. همچنین نتایج نشان داد که، بارش پاییزه بیشترین ارتباط را با گرمایش جهانی داشته است؛ در این فصل، بارش ایستگاه های غربی حدود ۲۴ میلیمتر نسبت به بلند مدت کاهش یافته است، اما ایستگاه های جنوب غربی و سپس جنوب شرقی رشدی ۱۷ میلیمتری را تجربه کرده اند. در نهایت، نتایج حاصل از تحلیل بارش زمستانه ایران حکایت از کاهش ۱۸/۶ میلیمتری در ایستگاه های غرب و شمال غربی داشتند.

کلیدواژگان: تغییر اقلیم، گاز گلخانه ای، گاز متان، آنومالی بارش، ایران.

مقدمه

امروزه دولت های محلی یا همان سازمانهای محلی زیر نظر دولت برای حل مسائل محل خود به تمام روش های متداول و موفق در جهان روی آورده اند و با صرف هزینه ای گزاف امید به بهتر شدن شرایط و رونق و توسعه محل خود دارند. چالشهای احزاب و نامزدهای سیاسی در جلب آرای عمومی و بررسی چگونگی تأمین انتظارات رأی‌دهندگان از دغدغه های بزرگ پیش روی صاحب نظران سیاسی کشورها است (حاجی پور و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۶). سیاست شهری کشورهای فقیر جهان سوم که به نحوی در سیستمهای شهری آنها مؤثر بوده است و باید در مطالعه سلسله مراتب شهرها بر آن تأکید شود؛ عبارتند از: ۱- قدرت داخلی دولتها، مهمترین عامل در تصمیم گیری های سیاسی و امور سیاسی آنها به شمار می‌رود.

۲- قدرت دولتها محلی به دلیل وابستگی آنها به دولت های مرکزی، با تداوم فقر کشور همراه است. سیاست شهری در بیشتر کشورهای جهان سوم به دلایل محدودیتهای مالی و توسعه ای، دارای عملکردی محدود است (Hall, 1992: 35).

یکی از مشکلاتی که در نتیجه توجه نکردن به شرایط و امکانات محل در سالهای اخیر وجود داشته این است که برای تعیین مسئولان محل وقت چندانی صرف نمی شود و با سرعت بالا، نسبت به سایر انتخابات در کشور، انتخابات شوراهای اسلامی و شهرداری ها انجام می شود و این باعث ایجاد مشکلاتی در روند اداره امور محل شده است. نگاهی به انتخابات و مبارزات سیاسی در نقاط مختلف جهان نشان می دهد، که افراد، احزاب و اندیشه هایی وجود داشته اند که با استفاده از فنونی برای معرفی خود به جامعه، پیروز انتخابات شده اند؛ درحالیکه توانایی ها و شایستگی های لازم برای انتخاب شدن را دارا نبوده اند (Osuguw, 2008).

دولت محلی مطلوب باید از دو ویژگی اثربخشی و کارآمدی برخوردار باشد. اثربخشی یعنی رسیدن به اهداف ترسیم شده و کارآمدی یعنی استفاده از حداقل امکانات و منابع برای رسیدن به اهداف مشخص شده. عملکرد دولت محلی بایستی بر کیفیت زندگی مردم تاثیر مثبت داشته باشد و مردم به این کارآمدی صحنه بگذارند. کارآمدی دولت محلی در وهله به این بستگی دارد که تا چه حد از عهده و وظایفش در اداره امور داخلی قلمرو خود بر آمده است و تا چه حد نیازهای اجتماعی را شناسایی و راه حل های جدید را به کار می گیرد (رومینا، ۱۳۹۵: ۴۴).

در این راستا، سؤال اساسی تحقیق عبارت است از «ایجاد اصلاحات در نحوه و شرایط انتخاب اعضای شورا و شهرداری، چگونه و چه میزان در عملکرد مدیریت محلی تأثیر می گذارد؟»

فرضیه هایی که در جواب این سؤال مورد ارزیابی قرار می گیرد عبارت است از:

۱- به نظر می رسد، انتخاب شهردار به طور مستقیم با رای مردم محل و از خود مردم محل در مدت زمانی خدمت شوراهای اسلامی یعنی چهار سال در اداره امور محل و رفع مشکلات خیلی حائز اهمیت است.

۲- به نظر می رسد، داشتن مدرک بالا و تخصصی یا مرتبط برای انتخاب شدن رئیس شورا و معاونان و شهردار باعث پیشبرد امور می شود.

۳- به نظر غربالگری با آزمون کتبی و شفاهی در سطح استانی برای شایسته سالاری اعضای شورا و شهردار قبل از تأیید صلاحیت شدن در انتخاب افراد عالم و عاقل برای مسئولیت سپردن دارای اهمیت بالایی است.

۴- به نظر می آید، تشکل هیئت نظارت محلی بر امور متشکل از مسئولین مختلف محلی در کنار شورا و شهرداری می تواند در توسعه محل گامی استوار بردارد.

در این تحقیق، بیان شده است که «نحوه و شرایط انتخاب اعضای شورا و شهرداری» دارای برخی مسائل و کاستی ها است که باعث شده در «کارکرد و عملکرد دولت محلی» خلل ایجاد شود و بعضاً برخی مسئولان در نیمه های راه از ادامه کار خسته و منصرف می شوند و این در اصول مملکت داری مشکلات مختلفی بوجود می آورد. چون

پروژه عزل و نصب و انتخاب و تایید صلاحیت و ... چند ماه طول می کشد و در این مدت یکی از حساس ترین جایگاههای سازمان محلی یعنی شهردار بدون مسئول باقی می ماند و خسارت های زیادی به مردم محل وارد می کند.

به طور کلی، پیشنهادهایی که با بررسی داده ها و با توجه به نظرسنجی های ارائه خواهد شد و نتایج حاصل از پرسشنامه ها حول چهار متغیر مستقل (متغیر رای مستقیم مردم، متغیر آزمون شایسته سالاری (سنجش قدرت علمی)، متغیر نظارت هیئت محلی، متغیر سکونت در محل) و تاثیر آنها بر متغیر وابسته (بهبود نحوه و شرایط انتخابات) بدست خواهد آمد.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نظرهدف، کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده ها، از نوع کمی با روش پیمایشی است. جمع آوری داده ها از طریق مصاحبه عمیق با خبرگان و تحلیل قوانین و مقررات این حوزه بوده و با بکارگیری روش تحلیل مضمون، داده ها تحلیل شده اند. مشارکت کنندگان در این پژوهش شامل خبرگان اجرایی و علمی حوزه حکمرانی شهری و مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران هست و از نمونه گیری نظری (هدفمند) استفاده شده است ابزار جمع آوری داده ها، پرسشنامه ۱۰ سؤالی محقق ساخته بوده است که روایی ابزار به روش سوری و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ با مقدار ۰/۸۷ تعیین شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها نیز از روشهای آماراستنباطی از جمله آزمون تی بهره گرفته شد. همچنین، از نرم افزارهایی مانند Chart و SmartArt برای ترسیم شکل و نمودار جهت درک بهتر مفاهیم استفاده می شود.

مبانی نظری

سیستم مدیریت دولتی در محل (شهردار): در متون فارسی واژه های مختلفی را معادل مدیریت برگزیده اند، اما امروزه واژه Management برای مفهوم مدیریت به کار می رود و Administration برای اداره امور عمومی که محدودتر از Management است و یا از Government برای اشاره به رویکرد های سنتی و سلسله مراتبی مدیریت (مدیریت دولتی) استفاده می شود. **پاول هوس و کنت ایچ بلانچارد** مدیریت را چنین تعریف می کنند: «مدیریت به کار کردن با افراد و گروه ها برای رسیدن به مقاصد سازمان گفته می شود. وظایفی که بر عهده مدیر گذاشته شده است عبارت اند از: برنامه ریزی، سازمان دهی، نظارت و انگیزش» (Parhizkar, 2003: 145). از نظر **چاندلر**^۱ «مدیریت به طوری که به صورت معمول در اذهان عموم متداول گشته، عبارت است از اداره امور یک سازمان (تجهیزات، تسهیلات و افراد). مدیریت بایستی دارای منظور و مقصودی باشد که این منظور و مقصود را همان هدف سازمان گویند». به اعتقاد **شارما** مدیریت محلی مجموعه ای از فعالیت هاست که در تعامل با هم، توسعه اقتصادی، کالبدی و اجتماعی نواحی را شکل داده و هدایت می کند. بنابراین، اصلی ترین وظیفه مدیریت، مداخله در این نواحی با هدف ارتقای توسعه اقتصادی و نیز تأمین خدمات ضروری است. هدف مدیریت شهری، مدیریت اجزای سیستم شهری است به نحوی که کارکرد روزانه سیستم را ممکن ساخته و با تشویق همه انواع فعالیت های اقتصادی بستری فراهم آورد

¹ - Paul Hoos and Kenneth Ellen Blanchard

² - Sharma...

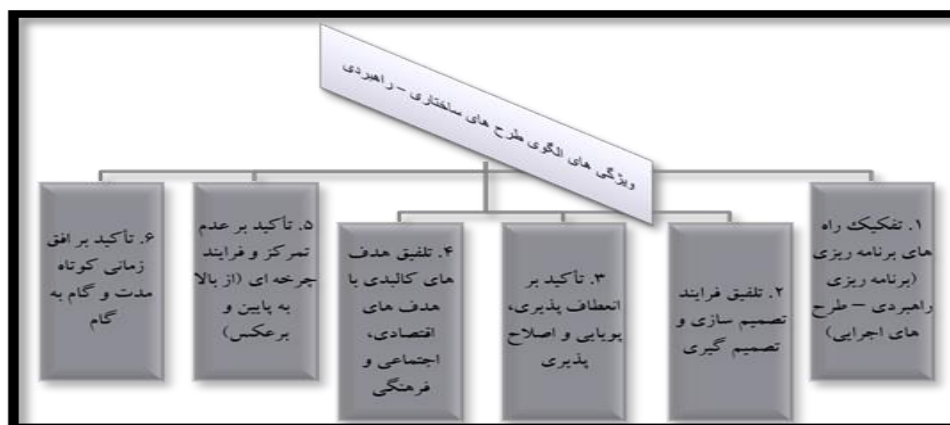
³ - Sharma

تا ساکنان قادر باشند به نیازهای اساسی خود دسترسی داشته باشند. مدیریت شهری مسئولیتی استراتژیک است که با نتایج و تبعات عملیاتی نیز همراه است. شرایط جدید، الزاماتی را مطرح می‌سازد که نظام‌های مدیریت سنتی شهرها قادر به تأمین آنها نیست. تحولات اخیر در مدیریت شهری نتیجه لزوم هماهنگی بین منافع محلی و فرصت‌های حاصل از جهانی شدن است. شکل‌گیری پارادایم جدیدی برای رویارویی با چالش‌هایی که در نتیجه تأثیرات جهانی شدن بر شهرها پدید آمده‌اند، مطرح می‌شود که مشتمل بر سه مفهوم؛ حکمرانی شهری، مشارکت جمعی و تمرکز زدایی است (Schuurman, 2001:189). به طور کلی، دوشاخه مهم برای بررسی تأثیرات جهانی شدن بر مدیریت شهری شامل تمرکز زدایی از قدرت دولت‌های تمرکزگرا به نفع مدیریت‌های شهری و گذر از الگوی سنتی حکومت شهری به حکمرانی شهری هستند. تمرکز زدایی از قدرت و منابع دولت‌های مرکزی در راستای افزایش رقابت بین شهرها و شناخت بهتر مدیریت‌های محلی از توانایی‌های محلی و فشارهای جوامع محلی برای استقلال بیشتر در بسیاری از کشورها تجربه می‌شود. این اقدامات برای تقویت شهرها در فرایند رقابت جهانی و تأمین نیازهای شهروندان با همکاری و مشارکت آنها انجام می‌شود. تمرکز زدایی به معنی انتقال قدرت، مسئولیت و منابع از دولت یا حکومت مرکزی به نهادهای اداری محلی یا سازمان‌های مستقل از دولت است. این انتقال می‌تواند به توسعه محلی و کاهش فقر کمک کند. تمرکز زدایی قدرت و اختیارات از سازمان‌های مرکزی به سازمان‌های منطقه‌ای و محلی، مبنایی مهم در بهبود توانایی سازمان‌های شهرداری برای رویارویی با چالش‌های جدید و پیچیده‌ای است که از شهرنشینی و جهانی شدن نشأت می‌گیرند. به طور کلی تمرکز زدایی نیاز مدیران محلی برای دستیابی به اهرم‌های مقرراتی و هماهنگی بیشتر برای مداخله راهبردی در فرایندهای محلی را تأمین می‌سازد. از منظر مهم دیگری نیز تمرکز زدایی به نیاز شهروندان و انجمن‌های آنها برای داشتن خودکفایی و تأثیرگذاری بیشتر در سطوح دولتی نزدیک به آنها پاسخ می‌گوید (Edgar, 2000:9). در این راستا، ویژگی‌های مدیریت شهری که باید توجه ویژه‌ای به آنها شود عبارت‌اند از:

شکل ۱: ویژگی‌های مدیریت شهری

از این رو مدیریت شهری مستلزم مداخله بازیگران و اقدامات مختلف از سوی بخش‌های خصوصی و اجتماعات محلی و نیز حکومت است. بررسی برخی از نظریات و کنش‌های جدید مدیریت شهری نشان می‌دهد که: - اولاً ، مدیریت شهری تنها به معنای برنامه ریزی فیزیکی، ارائه مسکن یا تهیه طرح جامع نیست. - ثانیاً، تنها در پی یافتن راه حل‌های فنی نبوده، بلکه در جستجوی رویکردی یکپارچه است که در آن ذی‌نفعان بخش‌های خصوصی و مدنی در سیاست‌گذاری‌ها سهیم می‌شوند. به عبارت دیگر اتخاذ رویکرد یک پارچه در مدیریت و برنامه ریزی فضایی در ابعاد مختلف انسانی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است. سیستم‌های شهری اغلب یک سیستم در حال تغییر به شمار می‌روند؛ زیرا شرایط سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، همواره به نحوی شهرها و در نتیجه مجموعه سیستمی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. کارکرد ایدئولوژی حاکم بر سیاست شهری، به تشکیل سیستمهای مختلف شهری و سلسله مراتبی می‌انجامد (Khalilabadi, 1390: 102). بنابراین، حکمرانی خوب به عنوان یک عنصر مهم در گفتمان توسعه، با فراهم آوردن شرایطی موجب تقویت پایه‌های نظام سیاسی و بالابردن مشروعیت و سلامتی نظام سیاسی می‌شود. شاخص‌های حکمرانی خوب، امروزه به مثابه یک دستگاه سنجش وضعیت حکمرانی در کشورهای مختلف دنیا به کار می‌رود. بر اساس آمار منتشر شده بانک جهانی در سال ۲۰۱۹، حکمرانی خوب در ایران در وضعیت خوبی قرار ندارد (قلی پور و همکاران، ۱۳۹۹: ۱۳۵). از اواخر دهه (۱۹۶۰)، به بعد، تقریباً در سراسر اروپا، ایالات متحده آمریکا، کانادا و سایر کشورهای توسعه یافته مثل ژاپن، الگوی طرح‌های ساختاری - راهبردی به کار گرفته شده که ویژگی‌های آن در شکل (۲)، نمایان است:

شکل ۲: ویژگی‌های الگوی طرح‌های ساختاری - راهبردی

شایان ذکر است، در تکامل نظریه برنامه ریزی، سه مرحله کاملاً متفاوت را می‌توان مشاهده کرد: نخستین مرحله از شروع برنامه ریزی شهری تا اواسط دهه (۱۹۶۰)، شکل گرفت. این مرحله در طرح‌های توسعه اولیه که پس از تصویب قانون برنامه ریزی شهری و روستایی (۱۹۴۷)، انگلستان تدوین شدند، متبلور است. می‌توان آن را عصر «طرح جامع» یا دوره برنامه ریزی کلیشه‌ای نامید. دومین مرحله از حدود سال (۱۹۶۰)، آغاز شد و از طریق ایجاد «گروه مشورتی برنامه ریزی» در سال (۱۹۶۵) و تصویب قانون برنامه ریزی شهری و روستایی در سال (۱۹۶۸)، جایگزین نگرش نخست شد. این مرحله را می‌توان مرحله «نگرش سیستمی» به برنامه ریزی دانست. سومین مرحله در اواخر دهه (۱۹۶۰) و اوایل دهه (۱۹۷۰)، شکل‌گیری و تکامل را آغاز کرد و برنامه ریزی «مشارکتی - هم‌سبزی» نام دارد (Hall, 1992: 35). بنابراین، اصل مشارکت شهروندان در مدیریت دولتی اصیل شناخته

1- Participation-conflict planning

شده است. برگزاری انتخابات اصیل و مردم سالار وابسته به این است که مراحل مختلف انتخابات بر اساس قوانین و مقررات و حقوق انتخاباتی برگزار گردد (رنلدز، ۱۳۹۱: ۱۵۳). بنابراین، تنظیم چارچوب قانونی و اصلاحات لازمه انتخاباتی (Wall, 2016; 2).

یافته های تحقیق

آسیب شناسی نحوه انتخاب مدیران دولتی در محل در ایران

در ایران با وجود سابقه طولانی تشکیل نهاد شهرداری، تاکنون در هیچ یک از متون قانونی، نامی از مدل مدیریت شهری برده نشده است. با این حال بررسی سیر تطور مدل های مدیریت شهری در ایران نشان می دهد تاکنون مدل شورا-مدیر شهر، رایج ترین مدل مدیریت شهری بوده است. مهم ترین نقاط ضعف مدل رایج در مدیریت شهرهای ایران عبارتند از:

۱- عدم تفکیک رهبری سیاسی از مدیریت تخصصی، ۲- محدود بودن وظایف نهادهای مدیریت محلی، ۳- همشکل بودن مدل اداره امور محل در تمام شهرهای کشور، ۴- ضعف مکانیسم های نظارت و تعادل بخشی در تنظیم روابط شورا و شهردار، ۵- عدم شرایط مستحکم و شایسته سالاری در انتخابات شوراها، ۶- ضعف نحوه انتخاب اعضای شورای شهر، ۷- ضعف نحوه انتخاب شهردار، ۸- عدم تطابق نهادهای اجرایی و اداری در محل در دوره زمانی مشخص (چهار سال) از جمله رئیس کلاتری، رئیس آموزش و پرورش، رئیس امور بانکی، رئیس ستاد نظارت دائم بر فعالیت شهرداری و شوراها

بر اساس اصل اول قانون اساسی، حکومت ایران جمهوری اسلامی است و بر اساس اصل ششم قانون، امور کشور باید به اتکاء آرای عمومی و از راه انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظایر این ها، یا از راه همه پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می گردد، اداره شود. بر طبق اصل هفتم، شوراها یعنی مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظائر آن از ارکان تصمیم گیری و اداره امور کشورند. شوراها در تحقق تمرکززدایی و افزایش اختیارات محلی اهمیت دارند. اگرچه سابقه تمرکززدایی و شکل گیری حکومت های محلی به اولین دوره مجلس شورای ملی و تصویب قانون ایالات و ولایات و قانون بلدیة باز می گردد، اما هیچ گاه، نهادهای مذکور از توان و استقلال کافی برای ایفای نقش خود برخوردار نبوده اند. در مدل شهردار و شورای شهر مهم ترین عوامل تاثیرگذار هستند، اگرچه نظام متمرکز امور در ایران، تاکنون در عمل امکان استقلال و خودکفایی نظام مدیریت شهری را فراهم نساخته است. با شناسایی مهمترین نقایص و آسیب های ناشی از مدل کنونی مدیریت شهری ایران که برداشتی از مدل شورا-مدیر شهر است می توان سعی در رفع نواقص و ایجاد پتانسیلهای بالقوه و بالفعل مدیریت محلی انجام داد. انتخاب نوع مدل مدیریت شهری منعکس کننده نگرش حاکم بر تنظیم روابط شورا و شهرداری است. از بررسی مدل های مدیریت شهری در کشورهای اروپائی و آمریکایی و مطالعه متون قانونی مربوط به مدیریت شهری در ایران چنین استنباط می شود که نوع مدل مدیریت شهری در ایران مدل «شورا-مدیر شهر» است. در متون قانونی ایران از شخصیتی به نام شهردار مرتباً نام برده می شود و وظایف و اختیارات به او مستسب می شود، بدون توجه به این که سمت شهردار^۱ جایگاهی انتخابی است. به عبارت دیگر آن دسته از افراد که از بیرون از شورا و بدون اخذ آرای مردم در سمت مسئولیت شهرداری قرار می گیرند عنوان مدیر شهر^۲ را کسب می کنند. در حالی که

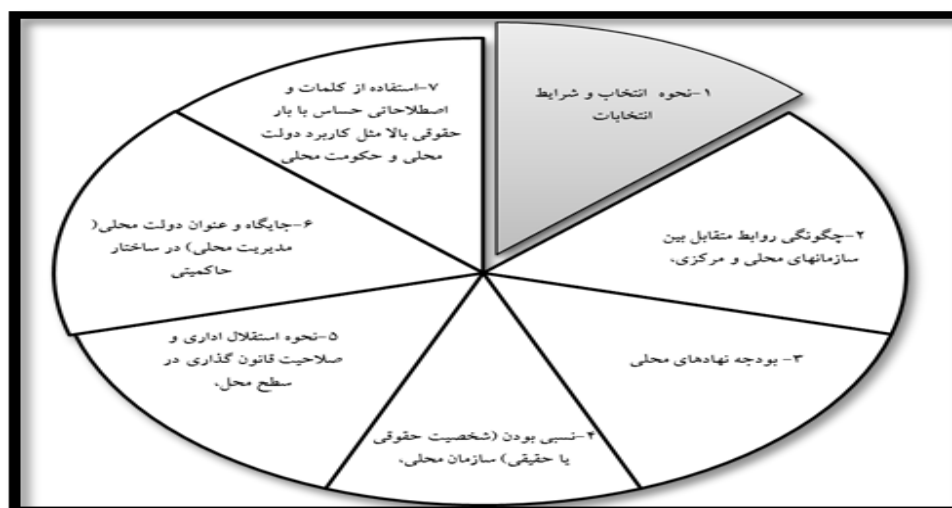
1. mayor

2. City Manager

اعطای مسئولیت مدیریت محلی به شخصی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم (عضویت شورا) آراء و اعتماد شهروندان را جلب نکرده است، منطقی نیست. شهرهای با مدل «شورا-مدیر شهر» با انتخاب مستقیم شهردار و مقتدرسازی آن، در پی پر کردن خلأ فقدان رهبری سیاسی در این گونه ساختارهای مدیریتی هستند. بنابراین انتظار رهبری سیاسی شهر از مدیر شهری منتصب، اصولاً قابل طرح نیست. وظایف شهرداری‌ها در جهان روزبه روز گسترده تر می‌شود و شهرداری‌ها به عنوان نهادهای محلی نشأت گرفته از خواست عمومی وظایف بیشتری را برعهده می‌گیرند. حضور دهها سازمان دولتی عمل‌کننده در سطح شهرها در کنار شهرداری، وضعیت آشفته‌ای را از جهت هماهنگی در انجام وظایف و ارائه خدمات به وجود آورده است و هزینه‌های مضاعفی را به شهروندان تحمیل می‌کند. این وضعیت شوراهای منتخب شهری را از جهت پاسخ‌گویی به مطالبات شهروندان در وضعیت نامناسبی قرار داده است. چون شوراهای شهر وظایفی را نظارت و رهبری می‌کنند که شهرداری‌ها مسئول انجام آن وظایفند و سایر دستگاه‌های دولتی متعدد در سطح محلی، نظارت و برنامه‌ریزی شورای شهر را در امور شهری نمی‌پذیرند (Hosseini & Ahmadi, 2019).

یکی از ویژگی‌هایی که در نظام مدیریت محلی ایران مشاهده می‌شود، فقدان تفاوت و تمایز میان نظام اداره امور شهر در سطوح مختلف جمعیتی، سیاسی و نیز مکانیزم‌های مرتبط با آن است. به عنوان مثال، هیچ‌گونه تفاوتی در سازوکار اداره شهر تهران به عنوان پرجمعیت‌ترین و نیز پایتخت ایران با سایر شهرها دیده نمی‌شود. تنها برنامه صورت گرفته در این باره، در تعداد اعضای شورای شهر منظور شده است. این امر در ارتباط با مدل اداره امور شهر در ایران نیز مشاهده می‌شود. به عبارت دیگر، در وضعیت کنونی اداره تمامی شهرهای ایران توسط مدل «شورا-مدیر شهر» انجام می‌پذیرد. حال آنکه تجربیات جهانی نشان می‌دهد تفاوت در مدل مدیریت شهری در سطوح مختلف شهرهای یک کشور امری معمول است. این امر جدا از مدل مدیریت شهری، گاه به نحوه انتخاب شهردار نیز تسری یافته است (Hosseini, 2018). بنابراین، روش انتخاب مستقیم شهردار اهمیت بیشتری می‌یابد. به جز اشکالات پایه‌ای که در مدل مدیریت شهری ایران مشاهده می‌شود، روابط شورا-شهردار (مدیر شهر) نیز به خوبی در مدل ایران تنظیم نگردیده و این موضوع سرمنشأ بسیاری از مشکلات در اداره امور شهر، به ویژه کاهش نظارت شورا است. نظام کنونی اداره امور شهر در ایران امکان تعمیق و توسعه مشارکت‌های مردمی در شهرها و همچنین امکان انتقال خواست‌ها، نیازها و اولولیت‌های شهر به منتخبان را فراهم نمی‌کند و امکان دسترسی شهروندان به منتخبان خود در شورای شهر میسر نیست و عموماً افراد پر سر و صدا و مشهور به عنوان نمایندگان انتخاب می‌شوند. به نظر می‌رسد برای دستیابی به اهداف و فلسفه شکل‌گیری شوراهای شهر، تغییر در نظام انتخاب اعضای شورای شهر ضرورتی جدی است. همچنین، ابهام در شخصیت حقوقی شوراها، در گذشته (ماده ۱۷) قانون تشکیلات شوراهای اسلامی کشوری مصوب ۱۳۶۱/۹/۱ تصریح می‌کرد که «شوراها دارای شخصیت حقوقی بوده، حق اقامه دعوی علیه اشخاص حقیقی و حقوقی و دفاع در مقابل دعاوی آنان علیه شورا را دارند» اما این ماده در اصلاحات بعدی حذف شد. فراتر از این، شخصیت و جایگاه حقوقی شوراها از جهاتی که در قوانین و مقررات به عنوان ابعاد حقوقی این نهادها پیش‌بینی شده مبهم بوده و یا تضعیف شده است. همچنین، اکثر تصمیمات شوراها منوط به کسب موافقت مقامات دولتی است و در برخی موارد محلی نیز نمی‌توان برای شوراها قدرت تصمیم‌گیری قائل شد. در واقع، تنها نهادی که در حیطه نظارت شوراها قرار گرفته شهرداریها و پس از آن دهیارها می‌باشد که البته بهتر است مکمل یکدیگر باشند و فعالیت‌های یکدیگر را ارتقا بخشند. مشکل دیگر که وجود دارد، ابهام در جایگاه علمی شوراها است. نامشخص بودن حیطه وظایف و اختیارات شوراها علیرغم اهمیت شوراهای محلی به عنوان یکی از نهادهای حکومتی در

قانون اساسی، قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی که باید وظایف و حوزه صلاحیتی شوراها را تبیین نمایند، با ابهاماتی روبرو هستند و نتوانسته اند بین امور محلی و ملی قائل به تفکیک شوند. همچنین با وجود تغییرات مکرر قانون شوراها، عملاً وظایف و اختیارات شوراها هر بار محدودتر شده است. مشکل دیگر نظارت ضعیف بر کارکرد شوراها و شهرداریهای محل است. براساس ماده ۷۹ قانون شوراها، به منظور رسیدگی به شکایات مبنی بر انحراف شوراها از وظایف قانونی، هیئت هایی به نام هیئت حل اختلاف و رسیدگی به شکایات تشکیل می شود. اهداف نظارت به طور کلی عبارتند از: ۱. افزایش اعتبار و اصالت انتخابات ۲. حسن اجرای قوانین و مقررات ۳. جلوگیری از بروز تخلفات و جرایم انتخاباتی ۴. مدیریت کارآمد انتخابات ۵. استفاده بهینه از امکانات و تجهیزات انتخاباتی ۶. برگزاری انتخابات رقابتی ۷. پاسخگو نمودن مقامات و نهادهای انتخاباتی ۸. ایجاد شفافیت در فرایند انتخابات ۹. بهبود اعتماد و اطمینان عمومی از صحت فرایند انتخابات ۱۰. کمک مؤثر به حل تعارضات و اختلافات ۱۱. تأمین دلایل و اسناد معتبر برای اعتراضات و شکایات ۱۲. ارزیابی دقیق عملکرد مأموران انتخاباتی (خسروی و حسینی، ۱۳۹۶: ۸۵). بنابراین، در ایران شوراهای اسلامی با چالش هایی از قبیل مشکلات در قوانین و مقررات، اختلاف نظرات در شرایط کاندیدها و نحوه انتخابات شوراها و شهردارها روبرو هستند. به طور خلاصه موارد بنیادی مساله آمیز شامل موارد زیر است:

شکل ۳: مدل پژوهش

با توجه به چالش های مطرحه که سازمانهای محلی با آن مواجه هستند، مهمترین چالش که مربوط به نحوه انتخاب و شرایط انتخابات اعضای شورا و شهرداری است، در راستای سوال اصلی گزارش و فرضیه های مطرحه به تنظیم پرسشنامه پرداخته شد و با مدد از پاسخ خبرگان و مسئولان این حوزه به عنوان افرادی که در محل حق انتقاد و پیشنهاد دارند و کارمندان شهرداری در شهر تهران به نتایجی دست یافتیم. که در جداول زیر به اختصار بیان شده و نمودارهایی برای هر سوال با استفاده از نرم افزار Excel ترسیم گردیده است.

جدول ۱: سوالات و فراوانی پاسخ ها

ردیف	سوال	موافق	مخالف	فرقی ندارد
۱	نظر شما در رابطه با انتخاب شهردار به طور مستقیم با رای مردم محل	۷۰	۲۰	۱۰

۲	۴۰	۴۰	نظر شما در رابطه با داشتن مدرک دکترا برای انتخاب شدن رئیس شورا و معاونان
۳	۳۰	۵۰	نظر شما در رابطه با داشتن مدرک دکترا برای انتخاب شدن شهردار و معاون
۴	۲۳	۶۵	نظر شما در رابطه با غربالگری با آزمون کتبی و شفاهی در سطح استانی برای شایسته سالاری اعضای شورا و شهردار قبل از تایید صلاحیت شدن
۵	۱۰	۷۳	نظر شما در رابطه با تشکیل هیئت نظارت محلی بر امور محل
۶	۷	۸۴	نظر شما در رابطه با عضویت اعضای مختلف شغلی در هیئت نظارت بر امور

جدول ۲: سوالات و فراوانی پاسخ

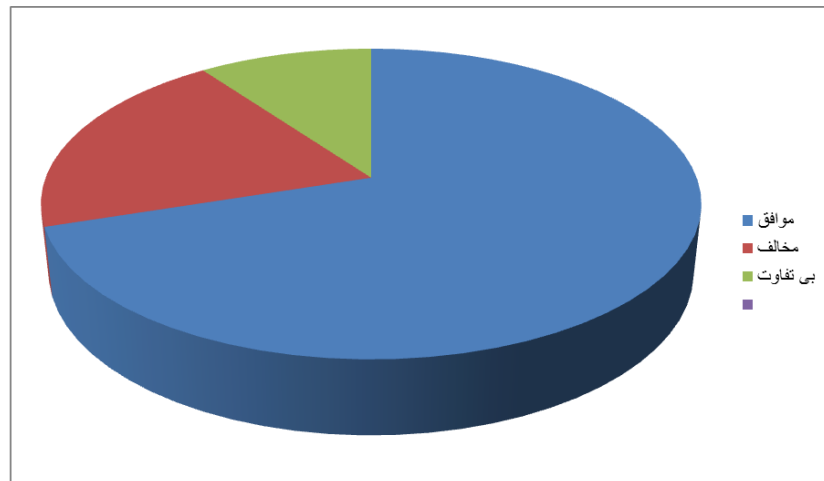
ردیف	سوال	بسیار زیاد	متوسط	بسیار کم
۱	عملکرد شوراهای و شهرداریها و سطح کارایی خود در محل	۳۰	۱۰	۶۰
۲	میزان اختیارات و استقلال در امور محل	۷۰	۵	۲۵

جدول ۳: سوال و فراوانی پاسخ

ردیف	سوال	۲ سال	۳ سال	۴ سال
۱	برای انتخاب شهردار از بین ساکنان محل حداقل چند سال سکونت دائم در محل را پیشنهاد می دهید	۲۶	۱۹	۵۵
۲	به نظر شما شهردار باید چند سال در اجرای امور در کنار شورا مشغول به کار باشد	۱۱	۱۵	۷۴

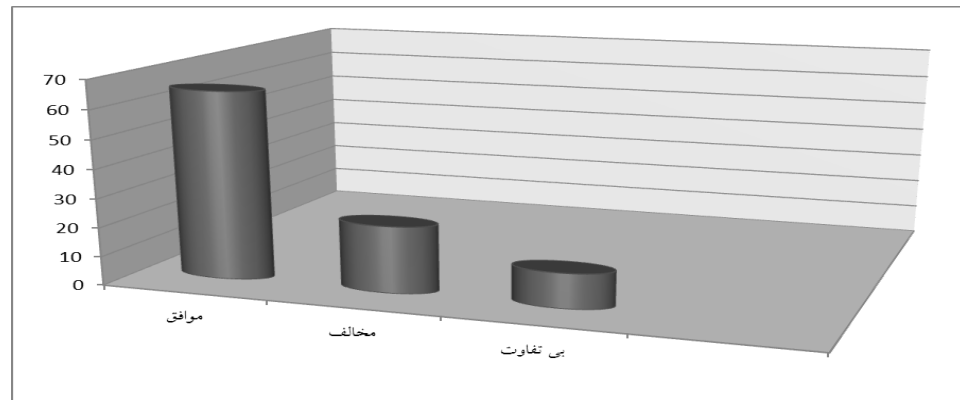
بنابر آراء و پیشنهادات، شهردار هر شهر باید از مردم خود محل باشد با عقلانیت و سلامت کامل.

اعضای شورای شهر باید با نظر مردم و سمت هر کدام با توجه به کمیت آراء مردمی مشخص شود. به نحوی که شخصی که بیشترین رای را می آورد، بعنوان شهردار و بعد معاون شهردار، سپس رئیس شورا و معاونین به ترتیب ارا انتخاب شوند.

شکل ۴: شهردار با رای مستقیم محل و از بین مردم محل انتخاب شود.

با توجه به سوالات و بیانات نمونه آماری یکی از بهترین روش های انتخاب شهردار این است که تا قبل از پایان مدیریت شوراها و شهردار قبلی یک آزمون سطح معلومات عمومی و حقوقی بین اعضای داوطلب محل در سطح استان برقرار شود و اعضا شایسته در آزمون با کسب نمره حداکثر مورد انتخابات مردمی قرار بگیرند.

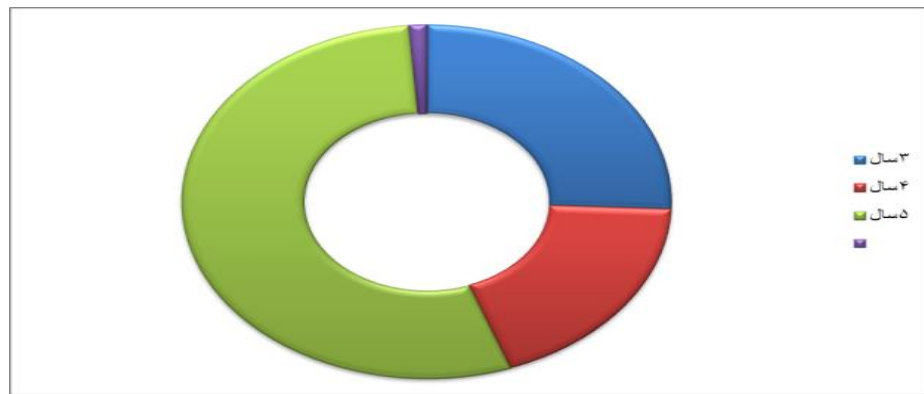
شکل ۵: برگزاری آزمون اعتبار سنجی برای نامزدها

باتوجه به اینکه تعداد دانشجویان و مدرک داران در ایران رو به افزایش است، باید شرط داشتن مدرک برای افرادی که نامزد (شهردار شدن و رییس شورا) می شوند ملاک انتخاب قرار بگیرد. متأسفانه در سالهای اخیر مدرک و سطح سواد در بین شوراها و شهرداریهای شهر و روستا در نظر گرفته نشده و حتی افرادی که دارای سواد کمی هستند (تنها به دلیل منافع مادی) به سمت ریاست شورا انتخاب شده اند و این با اصول مملکت داری در تضاد است باید شرط سنی و سطح سواد در قانون شوراها در راس انتخاب و نامزد شدن در انتخابات قرار بگیرد و مدرک و نوع آن با رشته های شهرداری و محیط زیست و حقوق و قانونگذاری در ارتباط باشد.

رای مستقیم مردم و انتخاب فرد از محل باید در راس کار باشد

بهتر است شرط محلی بودن و یا ساکن محل بودن بیش از ۴سال در قوانین انتخابات قرار گیرد.

با توجه به شواهد در برخی شهرک ها و شهرها به علت مهاجر پذیری حق مردم محل نادیده گرفته شده و از اقوام مهاجری که بعضاً به تازگی وارد محل شده اند، شوار و شهردار انتخاب می شوند که متأسفانه بدلیل عدم وابستگی به محل از دلسوزی و کار شایسته خوداری می کنند و بیشتر بفکر منافع مادی خود هستند.

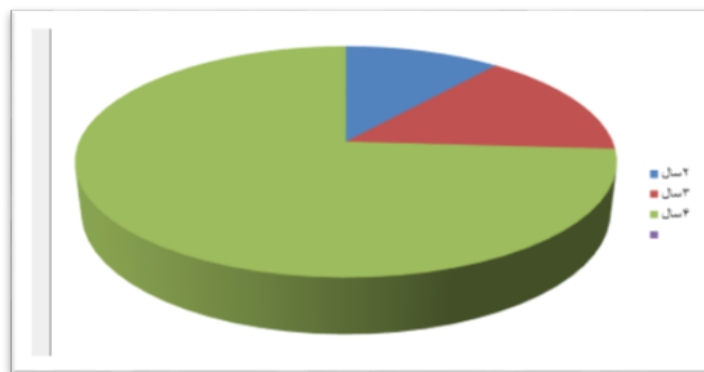

شکل ۶: سکونت دائمی در محل حداقل ۴ سال برای نامزد شدن

به طور کلی، با توجه به نظرسنجی‌های صورت گرفته و نتایج حاصل از پرسشنامه‌ها نتایجی که حاصل آمده است:

- ۱- انتخاب شهردار با رای مستقیم مردم محل و از بین ساکنان محل با حداقل ۵ سال سکونت در محل
- ۲- اعضای شورا و شهردار قبل تایید صلاحیت نامزد شدن باید غربالگری شده و با آزمون کتبی و شفاهی در سطح استانی شایسته سالاری شوند.
- ۳- شرط سواد و داشتن مدرک دکتری برای شهردار
- ۴- شرط سواد مدرک دکترا و ارشد برای معاون شهردار
- ۵- شرط سواد و مدرک دکترا و ارشد برای ریاست شورا و معاونان
- ۶- شرط سواد و مدرک کارشناسی و ارشد برای افراد انجمن

اما در رابطه با سوال دیگری که از خبرگان و مسئولان شهرداری شد در رابطه با مدت ریاست و مسئولیت پذیری شهردار بود که با توجه به داده‌ها بیش از ۷۰ درصد اعضای نمونه با اینکه شهردار ۴ سال به امور محل رسیدگی کند موافقت و احتمالا این نظر آنها با تطبیق بر مدت خدمت شوراها به محل مطابقت دارد.

شکل ۷: مدت مسئولیت پذیری شهردار

سوال دیگر که در رابطه با هیئت نظارت محلی از خبرگان پرسیده شده است با توجه به پاسخ پرسش‌ها بیشتر مردم عادی مایلند که این هیئت تشکیل شود و اعضای شهرداری حدود ۸۰ درصد مخالف بودند و در کل پاسخ‌های شهروندان و شهرداری بر روی هم نشان دهنده تمایل به تشکیل هیئت نظارت محل و با اعضای باتجربه و مسئولین محلی است. اما در برخی پرسشنامه‌ها این نظر اضافه شده بود که اعضای هیئت نظارت عضو شورا و

شهردار نباشند و در واقع می توان ادعان داشت که افرادی کاملا نیاز به تشکیل این هیئت را در محل خود احساس می کنند و حتی آنقدر به این مسئله معتقد هستند که اظهار نظر کرده اند.

شکل ۸: نظر مردم در رابطه با تشکیل هیئت نظارت محلی

شایان ذکر است، کاربرد اصطلاح «مدیریت محلی» همگام با «دولت محلی» باعث تفویض اختیارات بیشتر از جانب دولت مرکزی به شوراها و شهرداریها یا به عبارتی «دولت های محلی» می شود. چون از حساسیت ناخودآگاه که در لفظ «حکومت و دولت» وجود دارد دوری می شود و در نتیجه با ضریب اطمینان بیشتری می توان برای رسیدگی به امور محل با تکیه بر ایجاد قوانین اداری و استقلال مالی برنامه ریزی کرد. با توجه به مصاحبه ای که انجام شد (بویژه از مسئولین شورا و شهرداری ناحیه ۳ منطقه ۲۰-۴-۱۲)، به این نتیجه رسیدیم که اگر در این نامه ها و بخشنامه ها و در کل مکاتبات اداری مربوط به دولت های محلی از لفظ سازمان محلی و مدیریت محلی استفاده شود، دولت مرکزی با اطمینان بالاتری و با حساسیت کمتری استقلال مالی و اداری به این نهادها می دهد.

تجزیه و تحلیل

پیمایش اولیه بین تعداد ۱۱۰ خبره و مسئول صورت گرفت که انتخاب این نمونه آماری به روش تصادفی انجام شد، سپس پرسشنامه اولیه در میان آنان توزیع و میزان اهمیت هریک ارزیابی شد. تحلیل داده ها نیز با استفاده از روش های آماری و *mcdm* صورت گرفت. برای بررسی عواملی که بر بهبود نحوه و شرایط انتخابات تأثیر گذارند از روش های آماری متعددی استفاده شد، آزمون هایی مانند همبستگی و آزمون *T* و ... مدل دیگر برای بررسی هدف پژوهش تحلیل و ارزیابی تأثیر عوامل (رای مستقیم، مدرک تخصصی، سکونت در محل، آزمون شایسته سالاری)، است. که با استفاده از مدل تحلیل سلسله مراتبی مورد تحلیل قرار گرفت. پس از تنظیم و تهیه پرسش نامه با ۱۰ سوال، پایایی و سازگاری دورنی پرسش نامه با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ برای هر چهار شاخص مؤثر بر نحوه و شرایط انتخابات (متغیر وابسته) در *spss* مورد آنالیز قرار گرفت. براساس جداول زیر کران های آلفای کرونباخ برای بررسی میزان سازگاری گویه ها مشخص شد که میزان سازگاری و همسانی داخلی گویه ها برای متغیرهای گزارش در حد مناسب و قابل قبول می باشد. به عبارت دیگر پراکندگی مفهومی میان گویه ها دیده نمی شود. این امر نشان می دهد گویه هایی که برای هر سوال تنظیم شده از پایایی کافی برخوردارند، اما تنها بررسی گویه ها برای اعتبار پرسش نامه کافی نیست همبستگی میان متغیرهای پرسش نامه نیز از جمله مواردی است که باید مورد بررسی قرار گیرد. لذا همبستگی بین متغیرها نیز محاسبه گردید.

جدول ۴: خلاصه آماری متغیر آزمون شایسته سالاری

تعداد داده	واریانس	حداکثر/حداقل	دامنه	حداکثر	حداقل	میانگین	میانگین
7	0.032	1.318	.635	2.695	2.000	2.287	میانگین

واریانس	1.029	0.904	1.165	0.262	1.289	0.009	7
کوواریانس درونی	0.186	0.030	0.422	0.392	13.974	0.008	7
همبستگی درونی	0.179	0.033	0.387	0.353	11.605	0.007	7

جدول ۵: خلاصه آماری متغیرهای مستقیم

تعداد داده	واریانس	حداکثر/حداقل	دامنه	حداکثر	حداقل	میانگین
28	0.063	1.531	0.957	2.759	1.803	2.324
28	0.024	1.775	0.539	1.235	0.696	1.013
28	0.005	-7.413	0.395	0.348	0.047	0.093
28	0.005	-6.279	0.371	0.320	0.051	0.091

جدول ۶: خلاصه آماری متغیر سکونت در محل

تعداد داده	واریانس	حداکثر/حداقل	دامنه	حداکثر	حداقل	میانگین
19	0.63	1.411	0.783	2.686	1.903	2.362
19	0.513	5.442	3.403	4.169	0.766	1.253
19	0.012	-4.764	0.653	0.540	-0.113	0.146
19	0.007	-8.325	0.472	0.421	-0.051	0.124

جدول ۷: خلاصه آماری متغیر مدرک تحصیلی

تعداد داده	واریانس	حداکثر/حداقل	دامنه	حداکثر	حداقل	میانگین
12	0.058	1.440	0.815	2.668	1.852	2.242
12	0.032	1.766	0.578	1.333	0.755	1.070
12	0.08	-1.991	0.502	0.334	-0.168	0.081
12	0.006	-1.529	0.428	0.259	-0.169	0.075

در نتیجه، مقادیر واریانس نشان می‌دهد که پراکندگی داده‌ها به میانگین نزدیک بوده و از توزیع مناسبی برخوردار است. در مرحله بعد با توجه به وجود شاخص‌های آشکار و متغیرهای پنهان از روش تحلیل عاملی استفاده شد، به طوریکه برای کلیه گویه‌ها که در غالب چهار متغیر رای مستقیم، آزمون شایسته سالاری، سکونت در محل، داشتن مدرک بالا و تخصصی می‌باشند، تحلیل عاملی انجام شد. تحلیل عاملی بدین منظور صورت گرفت تا نشان داده شود آیا مدل اندازه‌گیری مناسب است و کلیه پارامترهای مدل معنی‌دار هستند یا خیر؟

به طور خلاصه در جدول میزان تحلیل عاملی (جدول ۸) بدست آمد. نتایج جدول نشان داد که مدل مربوطه و پارامترهای آن در حد قابل قبولی معنی دار می باشند.

جدول ۸: نتایج جدول تحلیل عاملی

نتیجه	مقدار تحلیل عاملی	متغیر های مستقل
قابل قبول	۰,۶۲۶	رای مستقیم
قابل قبول	۰,۷۶۰	آزمون شایسته سالاری
قابل قبول	۰,۶۱۵	سکونت در محل شهردار
قابل قبول	۰,۶۱۵	داشتن مدرک بالا و تخصصی یا مرتبط

هریک از چهار متغیر اصلی تاثیر متفاوتی بر بهبود عملکرد انتخابات دارند، با توجه به اینکه مهم ترین متغیر با توجه به داده ها، رای مستقیم به شهردار به عنوان یک کل که دارای اجزایی که سهم متفاوتی در بهبود نحوه و شرایط انتخابات دارند مورد تحلیل قرار گرفت. بررسی جداگانه هر یک از این عوامل نیازمند تحلیل دیدگاه شهروندان است که با توجه به جامعه آماری ۱۱۰ نفره، در این مرحله پرسش نامه متفاوتی بر اساس طیف ساتی طراحی شد. پرسش نامه مذکور براساس مدل تحلیل سلسله مراتبی (AHP) به صورت ترتیبی تنظیم و ارزش دهی شد.

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8
A1			2/0	3/0	2/0	2/0	3/0	2/0
A2				2/0	2/0	2/0	2/0	3/0
A3					2/0	2/0	2/0	2/0
A4						2/0	2/0	3/0
A5							2/0	3/0
A6								2/0
A7								4/0
A8								4/0

شکل ۸: ماتریس ترتیبی عوامل مثبت تأثیر رأی مستقیم

هدف این مطالعه بررسی تاثیر عوامل موثر بر بهبود نحوه و شرایط انتخابات (عملکرد) می باشد. با توجه به اینکه بهبود عملکرد متغیر وابسته متاثر از عوامل متعددی چون رای مستقیم به شهردار، داشتن مدرک تخصصی، سکونت در محل و آزمون شایسته سالاری پیش از انتخابات است. تاثیر هر یک از این عوامل مورد بررسی قرار گرفته، این مساله با استفاده از آزمون t استفاده شد:

آماره t از نسبت ضریب هر پارامتر به خطای انحراف معیار آن پارامتر به دست می آید. در آزمون آماره میانگین تک نمونه ای

در صورتی که t محاسبه شده بزرگتر از $1/96$ یا کوچکتر $-1/96$ باشد، آزمون معنادار است. در حالت کلی فرضیه های در نظر گرفته شده جهت پاسخ به این سؤال به صورت زیر است:

H_1 : عامل دارای میانگین اهمیت متوسط نیست. ($\mu_X \neq 2/5$)

H_0 : عامل دارای میانگین اهمیت متوسط است. ($\mu_X = 2/5$)

در این آزمون با توجه به اینکه برای هر کدام از سؤالات سه گزینه در نظر گرفته شده است حد وسط آن ها عدد $2/5$ خواهد بود. بنابراین اگر میزان هر کدام از متغیرها بیشتر از این عدد باشد مقدار آن متغیر در وضعیت مناسبی خواهد بود و در صورتی که کمتر از آن باشد در وضعیت مناسبی قرار ندارد. لازم به ذکر است که خطای در نظر گرفته شده در این تحلیل ۵ درصد خواهد بود.

رای مستقیم

نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که میانگین متغیر رأی مستقیم با حد متوسط اختلاف دارد ($sig < 0/05$). میانگین این عامل پایین‌تر از حد متوسط (۲/۲۸) قرار دارد. با توجه به اینکه مقدار ۲۸.۲ کمتر از مقدار میانگین ۲,۵۰ می‌باشد لذا نشان می‌دهد متغیر در وضعیت مناسبی قرار ندارد.

جدول ۹: نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای برای متغیر رأی مستقیم

مقادیر آماری			متغیر		
انحراف استاندارد		میانگین	تعداد نمونه	رای مستقیم	
۰/۵۳۹		۲/۲۸	۱۱۰		
آزمون تی تک نمونه‌ای					
فاصله اطمینان ۹۵%		اختلاف میانگین	Sig. (2-tailed)	Df	T
حد بالا	حد پایین				
-۰/۱۵۱	-۰/۲۷۴	-۰/۲۲	۰/۰۰۰	۱۰۰	-۶/۸۳

متغیر آزمون شایسته‌سالاری (سنجش قدرت علمی)

نتایج حاصل از آزمون تی نشان می‌دهد که میانگین متغیر آزمون شایسته‌سالاری (سنجش قدرت علمی) با حد متوسط اختلاف دارد ($sig < 0/05$). میانگین این عامل پایین‌تر از حد متوسط (۲/۳۲) قرار دارد و نشان می‌دهد متغیر در وضعیت مناسبی برای تاثیر گذاری بر عملکرد انتخابات شوراهای قرار ندارد.

جدول ۱۰: نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای برای متغیر آزمون شایسته‌سالاری (سنجش قدرت علمی)

مقادیر آماری			متغیر		
انحراف استاندارد		میانگین	تعداد نمونه	آزمون شایسته‌سالاری	
۰/۰۲۳		۲/۳۲	۱۱۰		
آزمون تی تک نمونه‌ای					
فاصله اطمینان ۹۵%		اختلاف میانگین	Sig. (2-tailed)	Df	T
حد بالا	حد پایین				
-۰/۱۲۹	-۰/۲۲۱	-۰/۱۸	۰/۰۰۰	۱۰۰	-۷/۵۱

متغیر سکونت در محل

نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که میانگین متغیر سکونت در محل با حد متوسط اختلاف دارد ($sig < 0/05$). میانگین این عامل ۳، پایین‌تر از حد متوسط (۲/۳۷) قرار دارد. مقدار میانگین تی تک نمونه‌ای این متغیر از دو متغیر قبلی بیشتر است. اما بازم به مقدار میانگین ۲,۵۰ نرسیده و نشان دهنده این است که تاثیرگذاری این عامل بر بهبود عملکرد انتخابات ناکافی بوده اما در وضعیت بهتری نسبت به دو متغیر قبلی قرار دارد.

جدول ۱۱: نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای برای متغیر سکونت در محل

مقادیر آماری			متغیر	
انحراف استاندارد		میانگین	تعداد نمونه	سکونت شهردار در محل
۰/۰۲۵		۲/۳۷	۱۱۰	

آزمون تی تک نمونه‌ای					
فاصله اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	Sig. (2-tailed)	Df	T
حد بالا	حد پایین				
-۰/۰۷۸	-۰/۱۷۹	-۰/۱۳	۰/۰۰۰	۱۰۰	-۵/۰۱

متغیر داشتن مدرک تخصصی و مرتبط

نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای نشان می‌دهد که میانگین متغیر داشتن مدرک تخصصی با حد متوسط اختلاف دارد ($\text{sig} < 0/05$). میانگین این عامل پایین‌تر از حد متوسط (۲/۲۴) قرار دارد و مقدار میانگین آن از سایرین کمتر است که نشان دهنده تاثیر گذاری کمتر این عامل بر بهبود عملکرد انتخابات مطلوب است.

جدول ۱۲: نتایج حاصل از آزمون تی تک نمونه‌ای برای متغیر مدرک تخصصی

مقادیر آماری		متغیر			
انحراف استاندارد		میانگین	تعداد نمونه	داشتن مدرک تخصصی	
۰/۰۲۴		۲/۲۴	۱۱۰		
آزمون تی تک نمونه‌ای					
فاصله اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	Sig. (2-tailed)	Df	T
حد بالا	حد پایین				
-۰/۲۰۵	-۰/۳۰۳	-۰/۲۶	۰/۰۰۰	۱۰۰	-۱۰/۱۸

نرمال بودن داده‌ها (آزمون کولموگروف-اسمیرنوف)^۱

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها ابتدا وضعیت توزیع داده‌ها با استفاده از آزمون توزیع کولموگروف-اسمیرنوف مورد بررسی قرار گرفته است و نتایج نشان می‌دهد که توزیع داده‌های مورد نظر نرمال است.

جدول ۱۳: آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

نتیجه آزمون	سطح معناداری	سطح خطا	میانگین	متغیر
رد H1	۰/۲۱۲	۰/۰۵	۲/۲۸	رای مستقیم
رد H1	۰/۲۴۰	۰/۰۵	۲/۳۲	آزمون شایسته سالاری
رد H1	۰/۲۰۲	۰/۰۵	۳/۳۷	سکونت شهردار در محل
رد H1	۰/۰۹۹	۰/۰۵	۲/۲۴	داشتن مدرک تخصصی

با توجه به داده‌های به دست آمده و سطح معناداری از آنجا که مقدار سطح معناداری در چهار متغیر بیشتر از سطح خطا (۰/۰۵) است بنابراین فرض نرمال بودن داده‌ها را می‌پذیریم و این بدان معناست که داده‌های این پژوهش معرف خوبی برای داده‌های جامعه هستند. پس می‌توان تعمیم نمونه به جامعه را با سطح قابل قبولی از اطمینان انجام داد.

^۱ H_0 - داده‌ها دارای توزیع نرمال هستند. H_1 : داده‌ها دارای توزیع نرمال نیستند.

آزمون همبستگی

با توجه به اینکه اصولاً متغیرهای مؤثر بر بهبود عملکرد انتخابات به تنهایی عمل نکرده و باهم در ارتباط هستند برای بررسی ارتباط درونی این عوامل با یکدیگر از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. انجام این آزمون منوط به نرمال بودن داده هاست که نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنف، به اثبات رسید. لذا آزمون همبستگی میان چهار متغیر بررسی شد. نتایج حاصل از این آزمون نشان می دهد که بین همه متغیرها همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد.

جدول ۱۴: نتایج آزمون همبستگی

متغیرها	ضریب پیرسون	سطح معناداری	نتیجه آزمون
رأی مستقیم، آزمون شایسته سالاری، سکونت در محل، داشتن مدرک تخصصی	۰/۴۳۲	۰/۰۰۰	وجود رابطه

اولویت‌بندی متغیرها بر اساس میانگین

برای اولویت‌بندی متغیرها از آزمون فریدمن استفاده شده است. آزمون فریدمن برای رتبه‌بندی شاخص‌ها پژوهش بر اساس میانگین رتبه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. نتایج این آزمون نشان می‌دهد که رأی مستقیم بیشترین رتبه و تشکیل هیئت نظارت کمترین رتبه را داشته است. این مساله نشان می‌دهد که عامل رأی مستقیم بیش از سایرین بر بهبود نحوه و شرایط انتخاب مسئولان شورا و شهرداری و افزایش عملکرد مدیریت محل تاثیرگذار است به عبارتی مردم شهر تهران (بر اساس جامعه آماری نمونه) معتقدند که رعایت این اصل بیش از هر عامل دیگری می‌تواند به توسعه محل کمک کند.

جدول ۱۵: نتایج رتبه‌بندی متغیرها

اولویت	میانگین رتبه	شاخص (متغیرهای مستقل)
اول	۲/۴۲	رأی مستقیم به شهردار
دوم	۲/۵۵	آزمون شایسته سالاری
سوم	۲/۷۹	سکونت در محل شهردار
چهارم	۲/۲۴	داشتن مدرک تخصصی یا مرتبط

(محاسبات و یافته‌های نگارنده)

به طور کلی، و به بیان ساده باید گفت: نتایج حاصله از پرسشنامه‌ها نشان می‌دهد که ۷۰ درصد اعضای نمونه آماری با موارد مطرحه در سوالات موافق هستند و ۱۰ درصد بی تفاوت و ۲۰ درصد مخالف هستند. بنابراین، باتوجه به موافقت با موارد پیشنهادی از سوی اعضای نمونه برای پیشبرد اهداف محلی و ملی بهتر است اصول و موارد پیشنهادی انجام شود. اما با توجه به تجربه کشورهای پیشرفته و موفق در توسعه شهری و مدیریت امور محل باید از جزء به کل با آزمایش و تجربه گام‌های توسعه برداشته شوند.

نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق نشان می‌دهد که: متغیر «بهبود نحوه و شرایط انتخابات شوراها و شهرداری» به عوامل یا متغیرهای مستقل بی‌شماری می‌تواند وابسته باشد. در واقع، افزایش و کاهش نحوه عملکرد دولت محلی زیر ساختی است، یعنی اگر در نحوه و شرایط انتخابات دقت عمل انجام شود و مسئولان به فکر بازنگری و حتی اصلاح و حذف و

از دیاد قوانین شوراها باشند، نتایج و کارایی سازمان محلی که امروزه با تلفظ نادرست و مرسوم حکومت محلی یا دولت محلی (این دو کلمه باعث ایجاد حساسیت دولت مرکزی و گاهاً خودمختاری های بیش از حد محله ها شده است) از آن یاد می شود، بیشتر می شود. بنابراین، با تجزیه و تحلیل داده ها به این نتیجه رسیدیم که، متغیرهای زیر به ترتیب اولویت و اهمیت در افزایش عملکرد سازمانهای دولتی - محلی موثر هستند: ۱- رای مستقیم مردم محل به شهردار که از خود محل باشد. ۲- برگزاری آزمون شایسته سالاری در استانها پیش از انتخابات. ۳- سکونت فرد در محل بیش از ۴ سال ۴- داشتن مدرک بالا و تخصصی یا مرتبط به امور شهرداری، حقوقی و مدیریت، محیط زیست و دانش جغرافیای طبیعی و انسانی و سیاست و فضا. بنابراین، باید گفت: «دولت محلی باعث وجود مدیریت بهتر و غایت گرایی برنامه های محلی در جهت رسیدن به توسعه در امر سیاست، مدیریت، اقتصاد و فرهنگ در داخل مرزهای ملی می شود و در نتیجه رسیدگی به برنامه های بلند مدت توسط دولت مرکزی که مهمترین هدف یک کشور است، با کارایی بهتر انجام می شود.» توجه به ایجاد و توسعه دولتهای محلی و نیز اهمیت آنها در رشد دموکراسی، توسعه آگاهی اجتماعی مردم و همچنین در دوام و بقا و حفظ حاکمیت و استقلال کشور حائز اهمیت بوده است. امروزه با توجه به تقسیمات سیاسی فضایی در کشورهای جهان، سازمان های محلی مختلف وجود دارند. اما استقلال آنها نسبی است و با توجه به تمرکز و یا عدم تمرکز سیستم اداری (بسیط و غیر بسیط)، حکومت مرکزی کم و زیاد می شود. اما مقوله «دولت محلی، از حکومت محلی» جداست و هر حکومت محلی ممکن است از چند دولت محلی تشکیل شده باشد، به هر حال، در همه کشور دولت مرکزی حرف اول را می زند و سایر سازمان های محلی دارای مدیریت محلی در چارچوب قانون اساسی هستند. بنابراین، بهتر است در قوانین مدیریت امور محل و سازمان های محلی جایگزین دولت محلی شود. چون کلمات دولت و حکومت محلی از حساسیت لفظی برخوردار است. قابل ذکر است، امروزه توجه به قدرت از سطوح کلان به سطوح کوچک و زندگی روزمره معطوف می شود و پیچیدگی های خاص خود را میابد و قدرت با دانش پیوند برقرار کرده و «مسئله دانش» «مسئله حکومت» می شود.

پیشنهادهای کاربردی

- ۱- انتخاب شهردار با رای مستقیم مردم محل و از بین ساکنان محل با حداقل ۴ سال سکونت در محل و مسئولیت پذیری وی در ۴ سال همگام با اعضای شورای محل
- ۲- اعضای شورا و شهردار قبل تایید صلاحیت نامزد شدن باید غربالگری شده و با آزمون کتبی و شفاهی در سطح استانی شایسته سالاری شوند.
- ۳- شرط سواد و داشتن مدرک تخصصی یا مرتبط برای شهردار و رئیس شورا
- ۴- تشکیل هیئت نظارت محلی متشکل از مسئولین محلی با ریاست فردی از دولت مرکزی برای نظارت بر عملکرد و بهبود کارایی
- ۵- استفاده از لغات سازمان محلی و مدیریت محل به جای حکومت محلی در مکاتبات اداری مربوط به شورا و شهرداری
- ۶- شهردار، معاون شهردار و اعضای شورای شهر باید با نظر مردم و سمت هرکدام با توجه به کمیت آراء مردمی مشخص شوند.
- ۷- بهتر است شرط سنی و سطح سواد در قانون شوراها مورد بازنگری هیئت دولت قرار گیرد.

منابع

- ۱- اقتداری. علی محمد (۱۳۸۰). سازمان و مدیریت: سیستم و رفتار سازمانی، انتشارات مولوی.
- ۲
پرهیزگار، اکبر؛ اسماعیل زاده، حسن (۱۳۸۲). رویکرد سیستمی در جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، مجله رشد آموزش جغرافیا، سال ۱۲، صص ۴۰-۴۸.
- ۳- حاجی پور، بهمن؛ حسینی، سید محمود و ساسان زارع (۱۳۹۵). طراحی الگوی بازاریابی سیاسی در انتخابات محلی. چشم انداز مدیریت دولتی، ش ۲۷ صص ۱۵-۳۹.
http://jpap.sbu.ac.ir/article_95829_d9d4960674e9c7e8ead79f1cf51bdeae.pdf
- ۴- حسینی، نرجس سادات (۱۳۹۷). تبیین پدیده شهر در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، رساله دکترا، دانشگاه تهران.
- ۵- حسینی، نرجس سادات، احمدی، سید عباس (۱۳۹۸). حکمرانی شهری در راستای عملکرد سازمانهای محلی با بررسی مدل های متفاوت در جهان، فصلنامه امایش سیاسی فضا، شماره ۲.
- ۶- خلیل آبادی، حسن (۱۳۹۰). ژئوپلیتیک شهری، تهران، نشر پژوهشی نووران شریف.
- ۷- رنلدز، اندرو و همکاران (۱۳۹۱)؛ دانشنامه نظامهای انتخاباتی، ترجمه ابوذر رفیعی قهساره، چاپ اول، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- ۸- رومینا، ابراهیم (۱۳۹۵). تاثیر تخصص گرایی بر کارگرد دولت محلی نمونه شورای اسلامی شهر تهران، فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، شماره ۳ (۳۱). ۴.
- ۹- قلی پور سوتی، رحمه الله، حمداللهی، هاتف، سیدجوادین، سیدرضا، قربانی زاده، وجه الله (۱۳۹۹). طراحی مدل مدیریت منابع انسانی بخش دولتی ایران در راستای بهبود شاخصهای حکمرانی خوب. حقوق اداری. ۸ (۲۴) ۱۶۰-۱۳۵-URL: <http://qjal.smtc.ac.ir/article-135-160-32-fa.html>
- ۱۰- مقیمی، سیدمحمد (۱۳۹۴). اداره امور حکومتهای محلی. تهران: سمت.
- ۱۱- ویسی، هادی (۱۳۹۲). درآمدی بر دولت محلی. تهران: سمت.
- ۱۲- ویژه نامه همایش شوراهای اسلامی و مشارکت مردمی (۱۳۷۷)، وزارت کشور، شماره اول.
- 13-Daft, R. (2001). *Organization Theory & Design*, Cincinnati Ohio: South – Western College publishing.
- 14-Purcell, M. (2003). *Citizenship and the Right to the Global City: Rimagining the Capitalist Woorld Order*, Volume 27.3 September 2003 564 – 90 International Journal of Urban and Regional Research.
- 15-Johnston, R,(1991). *Geography and Geographer: Anglo – American Huaman Geography*.Fourth Edition, London: Edward Arnold.
- 16-Goodwin,M.and Painter,J.(1996), *Local government,the crises of Frodisism and the changing geographies of regulaation*, Transactons of the Institute of British Geographers .
- 17-Osuagwu, L., (2008). *Political marketing: conceptualisation, dimensions and research agenda*. *Marketing Intelligence & Planning*, 26(7), 793 – 810.
<https://scholar.google.com/scholar>
- 18-Hersey, P & Blanchard, K,(1988). *Management of Organizational Behavior: - Utiltzing Human Resources*, prentice –Hall Internaional, Edition.
- 19- Hall, T and Hubbard,P,(1988).*The Entrepreneurial City: Geographies of - politics, Regime and Representation*. Chichester: Wiley.

- 20-Rosenbloom, D. (1989). Public Administration: Understanding Management politics and Law in the Public Sector Random House.
- 21-Schuurman, J.F. (2001). Globalization And Development Studies: Challenges – For The 21st Century, Sage Publications.
- 22-UNESCO(2011), Available from: www.unesco.org/webworld/en/e-governance.
- 23-Staeheli, L.A.(2009), Political Geography: Democracy and Disorderly public , progress in Human geography.
- 24-Wall, A & Others,”(2016). Electoral Management. [www. Downloaded from qjal.smtc.ac.ir at 14:27 +0330 on Monday January 18th 2021 aceproject.org](http://www.aceproject.org).